

Категорія справи № 319/841/16-к: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Справи в порядку виконання судових рішень у кримінальних провадженнях; інші питання про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку.**

Надіслано судом: **не визначено**. Зареєстровано: **21.05.2019**. Оприлюднено: **22.05.2019**.

Дата набрання законної сили: **14.05.2019**

Номер судового провадження: **51-819км18**

Номер кримінального провадження в ЄРДР: **12013080270000801**

Верховний
Суд

Постанова

Іменем України

14 травня 2019 року

м. Київ

судова справа №319/841/16-к

провадження №51-819км18

Верховний Суд колегією суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі:

головуючого Слинька С. С.,

суддів Білик Н. В., Кишакевича Л. Ю.,

за участю:

секретаря судового засідання Гапон С. А.,

прокурора Руденко О. П.,

розглянув у відкритому судовому засіданні матеріали кримінального провадження, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за

№ 12013080270000801 від 25 липня 2013 року, за обвинуваченням

ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженки смт Куйбишевого Куйбишевського району Запорізької області, зареєстрованої та жительки

АДРЕСА_5,

у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 382 КК України,

за касаційною скаргою захисника Гришка Р. В. в інтересах засудженої **ОСОБА_1** на вирок Куйбишевського районного суду Запорізької області від 01 березня

2017 року та ухвалу Запорізького апеляційного суду від 24 жовтня 2018 року.

Зміст оскаржених судових рішень і встановлені судами першої та апеляційної інстанцій обставини

Вироком Куйбишевського районного суду Запорізької області від 1 березня

2017 року **ОСОБА_1** визнано винуватою в умисному невиконанні судового рішення, що набрало законної сили, і засуджено за ч. 1 ст. 382 КК із застосуванням ст. 69 КК до покарання у виді штрафу в розмірі 510 грн.

За вироком місцевого суду **ОСОБА_1** (до 16 листопада 2013 року - **ОСОБА_1**) визнано винуватою в тому, що вона всупереч рішенням Куйбишевського районного суду Запорізької області від 24 жовтня 2012 року, яке набрало законної сили 10 грудня 2012 року, маючи реальну можливість його виконання, без поважних причин у встановлені вказаним судовим рішенням дні та часи, умисно створювала штучні перешкоди її колишньому чоловіку

ОСОБА_3 у спілкуванні з дитиною **ОСОБА_4**, 2008 року народження, і 12, 13, 17, 24 липня 2013 року в присутності державного виконавця ВДВС Куйбишевського РУЮ **ОСОБА_5** у будинку АДРЕСА_4 відмовилась надати йому дитину для спілкування та організації спільного літнього відпочинку протягом двох тижнів у літній період із 12 по 25 липня 2013 року.

31 липня та 07 серпня 2013 року у часи, встановлені рішенням районного суду від 24 жовтня 2012 року, за вищевказаною адресою **ОСОБА_1** відмовилась надати **ОСОБА_3** дитину **ОСОБА_4**, 2008 року народження, для систематичних побачень, у зв'язку з чим державний виконавець ВДВС Куйбишевського РУЮ **ОСОБА_5** складала відповідні акти.

Апеляційний суд Запорізької області ухвалою від 24 жовтня 2018 року залишив без задоволення апеляційні скарги сторони захисту, а вирок місцевого суду

від 01 березня 2017 року щодо **ОСОБА_1** - без зміни.

На підставі п. 1 ч. 1 ст. 49, ч. 5 ст. 74 КК України апеляційний суд звільнив **ОСОБА_1** від покарання, призначеного за вироком суду, у зв'язку з закінченням строків давності.

Вимоги касаційних скарг та узагальнені доводи осіб, які їх подали, а також позиції інших учасників кримінального провадження

У касаційній скарзі захисник, посилаючись на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону та на неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність, просить скасувати постановлені у кримінальному провадженні судові рішення і призначити новий розгляд у суді першої інстанції.

Захисник указує на те, що апеляційний суд, звільняючи його підзахисну від відбування покарання на підставі статей 49, 74 КК України, необґрунтовано залишив без зміни вирок місцевого суду.

На думку захисника, в результаті розгляду кримінального провадження не було доведено ні конкретного моменту вчинення злочину ні наявність у ОСОБА_1 прямого умислу на невиконання рішення суду. Крім того, місцевий суд ухвалив вирок всупереч положенням кримінального процесуального закону, оскільки таке рішення було ухвалено за закритим кримінальним провадженням. Також, на думку захисника, в ході судового розгляду кримінального провадження було незаконно змінено обвинувачення, та безпідставно визнано потерпілим колишнього чоловіка засудженої, оскільки злочин, передбачений ч. 1 ст. 382 КК України, є злочином із формальним складом.

Позиції учасників судового провадження

Прокурор вважала, що касаційна скарга захисника підлягає частковому задоволенню.

Інші учасники судового провадження були належним чином повідомлені про дату, час і місце касаційного розгляду, однак у судові засідання вони не з'явилися.

Клопотань про особисту участь у касаційному розгляді, заперечень або повідомлень про поважність причин їх неприбуття до суду касаційної інстанції від них не надходило. Захисник Гришко Р. В. та засуджена ОСОБА_1 просили розглянути касаційну скаргу без їх участі.

Мотиви Суду

Заслухавши доповідь судді, пояснення учасників кримінального провадження, перевіrivши матеріали кримінального провадження та доводи, викладені в касаційних скаргах, колегія суддів дійшла такого висновку.

Відповідно до ч. 1 ст. 433 КПК суд касаційної інстанції перевіряє правильність застосування судами нижчих інстанцій норм матеріального та процесуального права, правильність правової оцінки обставин і не уповноважений досліджувати докази, встановлювати та визнавати доведеними обставини, яких не було встановлено в оскарженому судовому рішенні, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу.

Згідно зі ст. 438 вказаного Кодексу суд касаційної інстанції не вправі скасувати чи змінити оскаржені рішення через неповноту слідства, невідповідність висновків місцевого суду фактичним обставинам кримінального провадження,

а при його перегляді виходить з обставин, установлених судами нижчих інстанцій.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 438 КПК України підставами для скасування або зміни судових рішень судом касаційної інстанції є істотне порушення кримінального процесуального закону, неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність, невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого.

За ст. 370 цього Кодексу судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим та вмотивованим. Законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджено доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього ж Кодексу, тобто з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів - із точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

У касаційній скарзі, за її змістом, захисник заперечує правильність установлення фактичних обставин кримінального провадження, достовірність доказів, тоді як їх перевірку в силу ст. 433 КПК України до повноважень касаційного суду законом не віднесено.

Як убачається з матеріалів кримінального провадження, висновок місцевого суду про доведеність винуватості ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 382 КК України, місцевий суд зробив на підставі об'єктивного з'ясування всіх обставин, які підтверджено доказами, дослідженими та перевіренними під час судового розгляду й оціненими відповідно до ст. 94 цього Кодексу.

Зокрема, такого висновку суд дійшов на підставі аналізу показань допитаного в судовому засіданні потерпілого ОСОБА_3, які обґрунтовано визнав логічними, послідовними і такими, що повністю узгоджуються з показаннями свідків ОСОБА_6, ОСОБА_5, ОСОБА_8, ОСОБА_9,

ОСОБА_10, ОСОБА_11 та ОСОБА_12; а також письмовими доказами, які містяться в матеріалах виконавчого провадження, матеріалах цивільних справ та інших документах, зміст яких детально відображено у вирокі.

Так, за матеріалами кримінального провадження, потерпілий ОСОБА_3 в ході судового розгляду стверджував, що після набрання законної сили рішенням суду від 24 жовтня 2012 року ОСОБА_1, маючи всі можливості його виконати, умисно цього не зробила - навпаки, після його звернення до виконавчої служби з заявою про їх спільний із донькою літній відпочинок на морі протягом двох тижнів, стала чинити перешкоди для його спілкування з дитиною.

Умисне невиконання засудженою судового рішення підтвердила також державний виконавець - свідок ОСОБА_5 Згідно з показаннями останньої попри те, що у межах відкритого виконавчого провадження ОСОБА_1

було роз'яснено порядок виконання вищезгаданого рішення та попереджено про відповідальність за його невиконання, однак у період із 12 липня по 07 серпня 2013 року державним виконавцем складено п'ять актів про невиконання боржником ОСОБА_1 рішення суду, а також двічі накладено на останню штраф за його невиконання. ОСОБА_1 не надавала батьку дитину і це стало підставою для направлення подання про притягнення останньої до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 382 КК України.

Про відомі обставини вчинення умисних протиправних дій засудженою

ОСОБА_1 показали також свідки ОСОБА_6 , ОСОБА_8 , ОСОБА_9 , ОСОБА_10 , ОСОБА_11 та ОСОБА_12

Показання потерпілого та свідків отримано в порядку, визначеному законом, вони є конкретними і не суперечать іншим зібраним доказам, а тому місцевий суд обґрунтовано визнав процесуальними джерелами доказів і правомірно поклав в основу вироку.

Водночас не залишилися без оцінки суду й показання засудженої ОСОБА_1 , котра своєї вини в учиненому не визнала, при цьому не оспорювала факту обізнаності щодо необхідності виконання судового рішення.

Установивши сукупність обставини, що належать до предмета доказування у кримінальному провадженні відповідно до ст. 91 КПК України, місцевий суд дійшов умотивованого висновку про вчинення ОСОБА_1 злочину проти правосуддя, і відповідно до цих обставин умисні дії засудженого обґрунтовано отримали юридично-правову оцінку за ч. 1 ст. 382 КК України.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 1 ст. 382 вказаного Кодексу, полягає в одному з таких, альтернативно зазначених у диспозиції діянь, як: невиконання (ухилення від виконання) вироку, ухвали, постанови, рішення суду або перешкодження їх виконанню. За цією нормою матеріального права склад злочину є формальним, адже його об'єктивна сторона вичерпується вчиненням одного із зазначених у законі діянь - дії (перешкодження) чи бездіяльності (невиконання). І саме з цього моменту злочин визнається закінченим. Невиконання судового акту - це бездіяльність, що полягає в незастосуванні заходів, необхідних для його виконання, за умови, якщо суб'єкт був зобов'язаний і мав реальну можливість виконати судовий акт.

Однією з форм (способу) невиконання судового рішення є пряма й відкрита відмова від його виконання, тобто висловлене в усній чи письмовій формі небажання його виконати.

Невиконання може мати і завуальований характер, коли зобов'язана особа хоча відкрито і не відмовляється від виконання судового акту, але вживає певних зусиль, які фактично роблять неможливим його виконання.

Злочин, передбачений ч. 1 ст. 382 КК України, є триваючим злочином, оскільки особа, будучи зобов'язаною рішенням суду, яке набрало законної сили, вчинити певні дії, умисно утрималася від їх учинення, тобто об'єктивна сторона злочину полягає у формі протиправної бездіяльності, яка тривала протягом певного періоду часу.

З огляду на викладене, твердження в касаційній скарзі захисника про невинуватість його підзахисної та про недоведеність ні конкретного моменту вчинення злочину ні наявності у ОСОБА_1 прямого умислу на невиконання рішення суду, колегія суддів вважає необґрунтованими.

Призначене покарання засудженій ОСОБА_1 із застосуванням ст. 69 КК України відповідає положенням статей 50, 65 КК України.

Статтею 419 КПК України передбачено, що в ухвалі апеляційного суду, крім іншого, має бути зазначено мотиви, з яких цей суд виходив при постановленні ухвали, а також положення закону, яким він керувався. При залишенні апеляційної скарги без задоволення в ухвалі суду апеляційної інстанції мають бути зазначені підстави, на яких апеляційну скаргу визнано необґрунтованою.

Матеріали кримінального провадження свідчать про те, що апеляційний суд при розгляді кримінального провадження щодо ОСОБА_1 належним чином виконав вищевказані вимоги кримінального процесуального закону

Доводи захисника з питань додержання під час судового провадження норм права та законності засудження ОСОБА_1, зокрема про те, що місцевий суд ухвалив вирок за закритим кримінальним провадженням, а також про те,

що в ході судового провадження кримінального провадження було незаконно змінено обвинувачення та визнано потерпілим колишнього чоловіка засудженої, перевірялись апеляційним судом, який, належним чином умотивувавши своє рішення, залишив без задоволення апеляційні скарги сторони захисту.

Колегія суддів касаційного суду вважає, що під час розгляду кримінального провадження суд апеляційної інстанції відповідно до вимог ст. 419 КПК України надав відповіді на всі доводи, викладені в поданих апеляційних скаргах сторони захисту, і навіть докладні мотиви прийнятого рішення.

Всупереч посиланням захисника в касаційній скарзі на незаконність постановлених у кримінальному провадженні судових рішень, оспорювані вирок та ухвала щодо ОСОБА_1 відповідають положенням ст. 370 КПК України.

Зазначені в касаційній скарзі доводи, аналогічні за своєю суттю тим, що були предметом апеляційної перевірки, не містять нових даних, які би ставили під сумнів законність та обґрунтованість постановлених судових рішень і давали підстави для їх скасування.

Істотних порушень норм права у кримінальному провадженні при його перегляді судом касаційної інстанції не встановлено, а тому відсутні беззаперечні підстави для скасування оскаржуваних вироку та ухвали, які передбачені ч. 1 ст. 438 КПК України.

Разом із тим, доводи захисника про те, що апеляційний суд, звільняючи його підзахисну від відбування покарання на підставі статей 49, 74 КК України, безпідставно залишив без зміни вирок місцевого суду, колегія суддів касаційного суду вважає обґрунтованими.

Частина 5 ст. 74 цього Кодексу містить положення про те, що особа може бути за вироком суду звільнена від покарання на підставах, передбачених ст. 49 КК України.

Пункт 3 ч. 1 ст. 49 КК України вказує на те, що особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минуло п'ять років у разі вчинення злочину середньої тяжкості.

З огляду на положення ч. 3 ст. 12 цього Кодексу, злочин, передбачений ч. 1

ст. 382 КК України, є злочином середньої тяжкості.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 49 цього Кодексу особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минуло п'ять років у разі вчинення злочину середньої тяжкості, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

Відповідно до санкції ч. 1 ст. 382 КК України за вчинення цього злочину може бути призначене покарання у виді від п'ятисот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років.

З огляду на те, що ОСОБА_1 в ході досудового розслідування і під час судового провадження категорично заперечувала свою винуватість у вчиненні інкримінованого їй злочину, апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про неможливість закриття кримінального провадження та звільнення

ОСОБА_1 від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності на підставі ст. 49 КК України і правильно звільнив ОСОБА_1 від призначеного їй покарання у виді штрафу в розмірі 510 грн з огляду на положення ч. 5 ст. 74, ст. 49 КК України.

Разом із тим, залишивши при цьому вирок місцевого суду без зміни, апеляційний суд припустився помилки, яка підлягає виправленню касаційним судом.

Крім того, звільняючи ОСОБА_1 від відбування покарання на підставі, передбаченій п. 1 ч. 1 ст. 49 КК України, апеляційний суд не звернув належної уваги на ступінь тяжкості вчиненого ОСОБА_1 злочину, який відповідно до санкції ч. 1 ст. 382 цього Кодексу та положень ч. 3 ст. 12 КК України відноситься категорії злочинів середньої тяжкості, а тому підставою для її звільнення від відбування покарання є п. 3 ч. 1 ст. 49 КК України.

Отже, апеляційний суд допустив такі порушення кримінального закону, які підлягають виправленню касаційним судом шляхом зміни постановлених судових рішень щодо ОСОБА_1

Керуючись статтями 433, 434, 436, 441, 442 КПК України, Верховний Суд

ухвалив:

Касаційну скаргу захисника Гришка Р. В. в інтересах засудженої ОСОБА_1 задовольнити частково.

Вирок Куйбишевського районного суду Запорізької області від 01 березня

2017 року та ухвалу Запорізького апеляційного суду від 24 жовтня 2018 року щодо ОСОБА_1 змінити.

На підставі п. 3 ч. 1 ст. 49, ч. 5 ст. 74 КК України звільнити ОСОБА_1 від покарання, призначеного їй вирок суду, у зв'язку із закінченням строків давності.

Постанова набирає законної сили з моменту її проголошення й оскарженню не підлягає.

Судді:

С. С. Слинько

Н. В. Білик

Л. Ю. Кишакевич